

PREAMBUL

Temele abordate în ultimele fascicule, *Elitele și Națiunea/naționalismul*, au condus în mod firesc la o alta despre *modernizare*, susceptibilă să constituie materia unui volum aparte.

Ca și temele din numerele precedente, *modernizarea* nu putea fi tratată, într-un asemenea cadru, decât *grosso modo*, limitat, secvențial. Deși predilectă în studiile de caracter istorico-cultural, sociologic etc., ea n-a produs până acum un consens asupra conceptului și se vedește încă plină de resurse. Interesul pentru nuanțe a sporit mereu, alimentând o vastă literatură, a cărei prelucrare la nivelul sintezei se lasă încă așteptată.

Evident, ca și în cazul altor *mari teme*, nu poate fi vorba nici de o perspectivă unică asupra fenomenului. Modernizarea e un proces îndelungat, complex, discontinuu, care necesită abordări multiple și în spațiul românesc, spre a se pune în valoare noile achiziții în domeniu. Istoria propriu-zisă profită consensual de studiile produse de istoricii literari, sociologi, filozofi, etnopsihologi etc., la care se adaugă tot mai mult aportul antropologiei culturale. Nu se mai pot antama azi asemenea teme decât în spirit interdisciplinar și cu o tendință transdisciplinară, în sensul preconizat de Jean Piaget în *Înțelepciunea și iluziile filozofiei*.

Textele adunate în acest volum răspund tocmai nevoii de a extinde orizontul în care trebuie plasat procesul modernizării spre a-i defini emergența, etapele, fenomenologia, aspectele particulare în raport cu alte spații. Istoria se regândește și se rescrie continuu, pe seama sporului de informație, dar și a schimbărilor ce se produc mereu în statutul ei cognitiv. Nu e abuziv să se propună "lecturi" noi pentru aceleași teme, nici să se caute *nuanța* acolo unde abordările mai vechi distingeau numai *culoarea*.

Sub semnul nuanței a organizat, cu ani în urmă, Alexandru Duțu un colocviu pe tema modernizării în Sud-Estul Europei, sugerând noi modalități de abordare a fenomenului. Ele pot fi puse încă la lucru cu folos pe seama unui segment cronotopic sau altul. Studiile secvențiale produse între timp și cele câteva sinteze constituie, neîndoielnic, tot atâtea îndemnuri, din care căutăm a trage profit pe cât posibil în noua fasciculă din *Xenopoliana*.

Potrivit cu ofertele existente, materia a fost structurată în trei secțiuni, grupându-se, în cea dintâi, texte cu caracter mai general despre modernizare

(opțiuni, repere, metode); în următoarea, câteva demersuri ce pun fenomenul respectiv în relație cu problematica secolelor XIX–XX (modele, structuri, vicisitudini); în a treia, analize privitoare la elite și instituții în procesul modernizării ca atare. În fine, la obișnuita rubrică *Restitutio*, cu care se încheie fascicula, a fost reprodus un fragment xenopolian din *Studii asupra stării noastre actuale*, având ca temă, deasemeni, fenomenul în cauză.

Națiune, cultură, stat sunt conceptele mai des întâlnite, nu fără temei, în cuprinsul volumului, a cărui relativă coerență tematică rezultă din chiar apelul reiterat la aceleași concepte. Nu sunt singurele. Ideea de *educație*, cea de *reorganizare* administrativă, *elitele* etc. se adaugă firesc la seria amintită. Altele lipsesc total, cum e cazul *secularizării*, în sens de ieșire din religios, fenomen însoțind modernizarea în plină expansiune.

Să sperăm că se va putea reveni, ca și în cazul altor teme, care în asemenea volume n-au putut fi decât schițate în trecut. Expansiunea tematică și aprofundarea metodologică țin de conduita normală a profesiei noastre.

Așa cum este, noua fasciculă din *Xenopoliana* n-ar fi putut apărea fără străduința depusă de dr. Mihai-Ștefan Ceașu, care s-a îngrijit de adunarea și corectura textelor.

Sprijinul financiar acordat de Fundația pentru o Societate Deschisă reclamă din nou cea mai aleasă grațitudine.

Al. Zub